

ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ
(Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation-BIMSTEC)

สมาชิก บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และไทย

การก่อตั้ง ไทยริเริ่มการจัดตั้ง BIMSTEC ขึ้นเมื่อปี 2540 ภายใต้ชื่อ Bangladesh-India-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation (BIST-EC) แต่ในระยะต่อมาปรับเปลี่ยนเป็น Bangladesh-India-Myanmar-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation (BIMST-EC) ในปีเดียวกัน โดยเป็นผลจากการรับเมียนมาเข้าเป็นสมาชิกใหม่ ตามมติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีสมัยพิเศษ ที่กรุงเทพฯ และต่อมาปรับเปลี่ยนเป็น Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation เมื่อ 31 ก.ค. 2547 โดยใช้อักษรย่อ BIMSTEC เช่นเดิม ซึ่งเป็นผลจากการประชุมสุดยอดครั้งที่ไทย ทั้งนี้ ในปี 2546 BIMSTEC ได้รับภูฏานกับเนปาลเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติม รวมเป็น 7 ประเทศรอบอ่าวเบงกอล ได้แก่ บังกลาเทศ ศรีลังกา อินเดีย ไทย เมียนมา เนปาล และภูฏาน ปัจจุบัน มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ธากา บังกลาเทศ

BIMSTEC ประกอบด้วยความร่วมมือหลากหลายสาขา จากเดิม 6 สาขา ปัจจุบันขยายเป็น 14 สาขา มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่

1. สาขาการค้าและการลงทุน (บังกลาเทศเป็นประเทศนำ)
2. สาขาการคมนาคมและการสื่อสาร (อินเดียเป็นประเทศนำ)
3. สาขาพลังงาน (เมียนมาเป็นประเทศนำ)
4. สาขาการท่องเที่ยว (อินเดียเป็นประเทศนำ)
5. สาขาเทคโนโลยี (ศรีลังกาเป็นประเทศนำ)
6. สาขาประมง (ไทยเป็นประเทศนำ)
7. สาขาเกษตร (เมียนมาเป็นประเทศนำ)
8. สาขาสาธารณสุข (ไทยเป็นประเทศนำ)
9. สาขาการลดความยากจน (เนปาลเป็นประเทศนำ)
10. สาขาการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ (อินเดียเป็นประเทศนำ)
11. สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ (อินเดียเป็นประเทศนำ)
12. สาขาวัฒนธรรม (ภูฏานเป็นประเทศนำ)
13. สาขาปฏิสัมพันธ์ในระดับประชาชน (ไทยเป็นประเทศนำ)
14. สาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (บังกลาเทศเป็นประเทศนำ)

การดำรงตำแหน่งประธาน

- หมุนเวียนเรียงตามตัวอักษร โดยเริ่มจากบังกลาเทศ (ปี 2540-2541) อินเดีย (ปี 2543) เมียนมา (ปี 2544-2545) ศรีลังกา (ปี 2545 - 2546) ไทย (ปี 2546-2548) บังกลาเทศ (ปี 2548-2549) ปัจจุบัน ศรีลังกาดำรงตำแหน่งประธาน BIMSTEC ตั้งแต่ ก.ย. 2561

การประชุมที่สำคัญในปี 2562

- The First Meeting of the BIMSTEC Permanent Working Committee (BPWC) (ม.ค. 2562)
- The 19th Meeting of the BIMSTEC Working Group on Rules of Origin (ม.ค. 2562)
- Second Meeting of the BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine (ม.ค. 2562)
- The Third Meeting of the BIMSTEC National Security Chiefs (มี.ค. 2562)
- First Expert Group Meeting on Energy (มี.ค. 2562)
- Seventh Meeting of the BIMSTEC Expert Group on Agricultural Cooperation (เม.ย. 2562)
- Fourth Meeting of the BIMSTEC Network of National Centres on Coordination in Traditional Medicine (มิ.ย. 2562)
- The First BIMSTEC Ministerial Meeting on Agriculture (ก.ค. 2562)
- Second Meeting of the BIMSTEC Track 1.5 Security Dialogue Forum (ก.ค. 2562)
- Eleventh Meeting of the BIMSTEC Sub - Group on Anti - Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism (ก.ย. 2562)
- Seminar on Tourism Connectivity in BIMSTEC Region (ก.ย. 2562)
- Second Meeting of the BIMSTEC Working Group on Trade Facilitation (ก.ย. 2562)
- Second Meeting of the BIMSTEC Permanent Working Committee (ต.ค. 2562)

สถานการณ์สำคัญเกี่ยวกับ BIMSTEC

อินเดียเชิญผู้นำประเทศสมาชิกความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation-BIMSTEC) ได้แก่ ภูฏาน บังกลาเทศ เนปาล ศรีลังกา เมียนมา และไทย เข้าร่วมในพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่ง นรม.อินเดียสมัยที่ 2 ของ นรม.นเรนทรา โมดิ ใน 31 พ.ค. 2562 ร่วมกับผู้นำจากมอริเชียส และคีร์กีซสถาน สะท้อนให้เห็นว่า อินเดียมุ่งเน้นการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น ภายใต้การดำเนินนโยบาย Neighborhood First และนโยบายรุกตะวันออก (Act East Policy) โดยใช้ประโยชน์จากกลไกความร่วมมือที่มีอยู่กับประเทศในภูมิภาค เฉพาะอย่างยิ่งกรอบ BIMSTEC ที่มีไทย และเมียนมาเป็นสมาชิก ซึ่งการดำเนินนโยบายดังกล่าวนอกจากจะเป็นการขยายบทบาทของอินเดียแล้ว ยังเป็นการคานอิทธิพลของจีนที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคอีกด้วย

นาย Subrahmanyam Jaishankar รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศอินเดีย กล่าวปาฐกถาในหัวข้อ "Changing world, Changing India" โดยเชื่อมั่นว่าอินเดียมีบทบาทสำคัญในการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงภายในภูมิภาค และจะต้องแสดงบทบาทเชิงรุกในการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศรอบบ้าน กับทั้งเห็นว่ากรอบความร่วมมือ BIMSTEC มีแนวคิดการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับอินเดีย

จีนซึ่งปัจจุบันได้สิทธิในการควบคุมและพัฒนาท่าเรือน้ำลึกแสมบันโตตาของศรีลังกา ลงนามในข้อตกลงพัฒนาเส้นทางเดินเรือในภูมิภาคกับท่าเรือระนองของไทย โดยความร่วมมือดังกล่าวจะช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าชายฝั่งทะเลในอ่าวเบงกอล สำหรับท่าเรือแสมบันโตตา ตั้งอยู่ทางฝั่งมหาสมุทรอินเดีย มีบทบาทสำคัญต่อยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative-BRI) ที่จีนริเริ่มขึ้น ซึ่งเชื่อมต่อท่าเรือและถนนสายต่าง ๆ ระหว่างจีนและยุโรป รัฐบาลศรีลังกาให้จีนได้สิทธิเช่าท่าเรือดังกล่าว ตั้งแต่ปี 2560 มีระยะเวลาเช่านาน 99 ปี โดยรัฐบาลศรีลังกามีความเชื่อมั่นว่า จีนจะดำเนินการท่าเรือแห่งนี้ในเชิงพาณิชย์เท่านั้น เพื่อใช้ขนส่งสินค้าในเส้นทางระหว่างเอเชียและยุโรปเป็นหลัก ส่วนท่าเรือระนองนั้น ไทยมีแผนจะผลักดันให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเส้นทางการค้ากับเอเชียใต้ ภายใต้การเชื่อมโยงไปยังประเทศในกลุ่มประเทศ BIMSTEC โดยก่อนหน้านี้ท่าเรือระนองของไทยได้ลงนามในข้อตกลงลักษณะเดียวกันนี้กับท่าเรือ Krishnapatnam ของอินเดียเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้แทนหน่วยประสานงานหลักภายใต้กรอบความร่วมมือ BIMSTEC จากไทย บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล และศรีลังกา เข้าร่วมการประชุม BIMSTEC Permanent Working Committee (BPWC) ครั้งที่ 2 ที่กรุงโคลอมโบ ศรีลังกา เมื่อ 10-11 ต.ค. 2562 โดยนาย Ravinatha Aryasinha ปลัดกระทรวงการต่างประเทศศรีลังกา กล่าวสุนทรพจน์เน้นย้ำความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือในกรอบ BIMSTEC ให้มีพลวัตมากขึ้น และเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก BIMSTEC ร่วมกันพิจารณาปัญหาที่ส่งผลให้ความร่วมมือในกรอบ BIMSTEC ไม่คืบหน้า กับทั้งระบุว่าศรีลังกาจะแสดงบทบาทเชิงรุกในการกระชับความร่วมมือด้านต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ขณะเดียวกัน นาย M Shahidul Islam เลขาธิการ BIMSTEC กล่าวแสดงท่าทีต้องการผลักดันให้ประเทศสมาชิก BIMSTEC บรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปองค์กร ปรับเปลี่ยนประเทศนำในความร่วมมือสาขาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความพร้อมของประเทศสมาชิกในปัจจุบัน รวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมกฎบัตร BIMSTEC
